

NOVĂȚEANUL

Publicație lunară independentă

ORAȘUL NOVACI ❖ Anul VIII, Numărul 86 ❖ Sâmbătă, 29 August 2020 ❖ ISSN 2392 – 6961

Interviul lunii

CANDIDEZ PENTRU UN NOU MANDAT ÎN FUNCȚIA DE PRIMAR PENTRU A FACE DIN NOVACI „COLȚIȘORUL DE RAI” LA CARE AM VISAT MEREU

- Domnule Primar, dr. ing. Dumitru Leuștean, v-ați depus candidatura pentru un nou mandat în alegerile din 27 septembrie a. c. Cu ce gânduri?

- D. L. Este adevărat, mi-am depus candidatura pentru un nou mandat în funcția de primar al orașului Novaci. Cu ce gânduri? Cu aceleași gânduri pe care le-am avut și până acum: să fac din orașul Novaci „colțisorul de rai” pe care l-am visat mereu.

M-am născut în Novaci, am copilărit în Novaci, aici am urmat cursurile școlare. Am locuit și locuiesc în Novaci, aici mi-am întemeiat familia, deci sunt legat sufletește de Novaci. Chiar dacă o perioadă am lucrat la Timișoara și Târgu-Jiu, Novaciul a fost totdeauna casa mea pe care mi-am dorit-o cât mai frumoasă și pentru care am făcut multe din postura în care m-am aflat. Atât la Timișoara, cât și la Târgu-Jiu, ca Director al Direcției Drumuri Naționale, am căpătat multă experiență care mi-a fost de mare folos în activitatea de gospodărire și înfrumusețare a orașului Novaci.

În cele două mandate de primar al orașului am demonstrat că Novaciul și-a schimbat înfățișarea. Cred că nu este om care să nu vadă că împreună cu Consiliul local am realizat lucruri frumoase, că Novaciul arată ca un orașel de munte bine gospodărit și cu înfățișare care încântă orice vizitator sau trecător prin

el. În cele două mandate am accesat multe proiecte care au dus la o mai bună gospodărire și înfrumusețare a orașului, lucru care a schimbat în bine și viața oamenilor.

Gândiți-vă cum arătau drumurile

din oraș. Cele asfaltate pline de gropi, cele neasfaltate, total degradate.

Așa arăta o stradă asfaltată înainte de 2012

Nu exista iluminat public. Centrul orașului plin de garduri și ziduri care dădeau aspectul unei comune neîngrijite. Ce să mai vorbim de aspectul majorității construcțiilor de interes social: școli, grădinițe, spital, policlinică.

Interviu realizat de
Constantin DĂRVĂREANU

Pag. 3

ZIUA LIMBII ROMÂNE – SIMBOL AL IDENTITĂȚII ROMÂNEȘTI

Ziua Limbii Române, marcată în fiecare an în data de 31 august, a devenit o sărbătoare importantă pentru fiecare român. Dacă sărbătorirea Zilei Naționale este afirmarea dimensiunii istorice, a teritorialității și a suveranității statale, celebrarea Zilei Limbii Române semnifică afirmarea spiritualității unui popor străvechi, cu o existență aproape bimilenară și cu o străveche civilizație și cultură.

Proclamată în anul 2013, la inițiativa Senatului României și fiind susținută de peste 300 de parlamentari de la toate partidele politice, ziua de 31 august a căpătat, treptat, o valență națională prin semnificațiile culturale profunde asociate „graiului” românesc, vorbit de peste 21 de milioane de cetățeni din România, dar și de românii de pretutindeni sau de frații noștri din Republica Moldova.

În actul normativ (Legea nr. 53/2013 publicată în Monitorul Oficial nr. 145 din 19 martie 2013) se arată printre altele că „Ziua Limbii Române poate fi marcată de către autoritățile și instituțiile publice, inclusiv de reprezentanțele diplomatice și institutele culturale ale României, precum și de către alte instituții românești din străinătate, prin organizarea unor programe și manifestări cultural-educative, cu caracter evocator sau științific”.

În această zi este prevăzută arborarea drapelului național precum și posibilitatea ca societățile de radio și televiziune să preia în emisiunile lor aspecte de la manifestările dedicate acestei sărbători.

Limba română provine din romanizarea populațiilor antice din bazinul Dunării de jos care, conform lui Herodot și celorlalți autori antici, erau traco-dace, iar ulterior a fost influențată de limbile slave, greacă și altele.

O caracteristică esențială a limbii daco-române este lipsa dialectelor, la nord de Dunăre, graiurile din Banat, Ardeal, Maramureș, Moldova (atât regiunea din România, cât și Republica), Oltenia, Muntenia și Dobrogea fiind aproape identice, existând și relativ puține regionalisme.

Numele de „rumână” sau „rumâniască” pentru limbă este atestat în secolul al XVI-lea la mai mulți

călători străini precum și în mai multe documente românești.

Astfel, cel mai vechi document păstrat, scris în română, este Scrisoarea lui Neacșu, un document din 1521, în care Neacșu de Câmpulung îi scria primarului brașovean despre atacurile iminente ale turcilor. Aceasta era scrisă cu alfabetul chirilic, la fel ca majoritatea scrierilor românești din acea perioadă. În Palia de la Orăștie (1581) și în Letopisețul Țării Moldovei (1647) se menționează, de asemenea, termenul de limbă română. Prima tipăritură românească a fost un Catehism tipărit la Sibiu în 1544, care s-a pierdut, prima tipăritură care s-a păstrat fiind Evangheliarul slavo-român a lui Filip Moldoveanu (1551-1553). Prima tipăritură română cu litere latine este culegerea de Cântece religioase calvine din 1560 a episcopului Pavel Tordași.

Româna este, de asemenea, de la 1 ianuarie 2007 una din limbile oficiale la nivelul Uniunii Europene, la acest moment fiind 24 de limbi oficiale la nivel comunitar. Într-un secol al diversității, al provocărilor multiculturalismului și plurlingvismului specifice Uniunii Europene, în acest timp al dialogului intercultural autentic, sărbătoarea limbii române aduce firesc în actualitate identitatea și originalitatea culturii și civilizației românești, străvechea noastră spiritualitate, contribuția pe care civilizația noastră a adus-o, de-a lungul existenței sale, la completarea și la dezvoltarea patrimoniului cultural universal.

Pentru oricare dintre popoarele lumii, limba maternă reprezintă modalitatea prin care acestea își dezvăluie întreaga natură lăuntrică, moștenirea genetică, interogația critică, vocația creatoare, dar mai ales instrumentul neprețuit prin intermediul căruia transmit generațiilor viitoare propriile realizări, propriul sistem de valori și tradiții. Mihai Eminescu, în deplina sa maturitate intelectuală și în formulări simbolice care sintetizau virtuțile limbilor celor mai civilizate națiuni, afirma faptul că „Măsurariul civilizației unui popor astăzi e o limbă sonoră și aptă a exprima prin sunete noțiuni, prin șir și accent etic – sentimente”.

Prof. Alina ȚICU

PROIECTE PRIMĂRIA ORAȘULUI NOVACI

Proiecte și lucrări efectuate
Proiecte în derulare
Proiecte de viitor
Infrastructură

- Asfaltarea a 32 km străzi	- se lucrează la 3.5 km de drum (str. Hirișești, aleea Hirișești, str. Fântâni, aleea Bălani, aleea Nucilor) și 25 locuri de parcare (în fața Bisericii Sf. Ioan Botezătorul).	- restul de aproximativ 14 km de drumuri din administrarea orașului Novaci – solicitarea a fost depusă la Compania Națională de Investiții.
- Amenajarea a 384 locuri de parcare	- se află în procedura de atribuire a contractului de proiectare și execuție a lucrărilor pe următoarele străzi: str. Peretu, str. Măgurii, str. Mâtcani, str. Gilorțel, str. Scărița, str. Mestecăniși, aleea Socului, str. Zăvoiuului, str. Poet Ion Florea)	

Domeniul Sănătății

- Achiziții echipamente și aparatură medicală	- eficientizarea termică și reabilitarea instalației electrice a Spitalului Orășenesc Novaci (Fonduri europene 2014-2020)	- construirea unui nou spital (str. Gruiuului)
- Cofinanțări în valoare de 10 miliarde de lei	- construirea unui nou ambulatoriu și dotarea cu echipamente și aparatura necesară (POR 2014-2020 și cofinanțare a Guvernului României)	- construirea unei clinici de recuperare medicală (str. Rânca)
- Modernizare policlinică și dispensar TBC	- mansardarea Spitalului Orășenesc Novaci	
- Reabilitare și modernizare UPU a Spitalului Orășenesc Novaci	- dotare cu aparatură și echipamente în vederea înființării unor noi secții	

Învățământ

- Construirea unei noi școli cu 7 săli de clasă	- reabilitarea, modernizarea, extinderea și dotarea Școlii Gimnaziale nr.1 Novaci și a Școlii nr. 2 Pociovaliștea	- construcție sală de sport în cadrul Școlii Gimnaziale nr.1 Novaci
- Modernizarea instalației de încălzire a Școlii Gimnaziale nr. 2 Pociovaliștea	-reabilitare, modernizare și extindere Grădinița nr.1 Novaci (program prelungit și program after-school), Grădinița Pociovaliștea (program prelungit)	- sală de sport zona montană Rânca
- Construirea bazei sportive moderne a Școlii nr.2 Pociovaliștea	-reabilitare, modernizare și dotare a laboratoarelor și a sălii de sport din cadrul Liceului Teoretic Novaci	

- construirea unei grădinițe noi, cu program normal (str. Gruiuului)

- construcție sală de sport cu capacitate de 180 locuri in tribună (str. Rânca)

- reabilitare, modernizare și dotare Casa de Cultură

Contracte în derulare

- Înființarea rețelei de transport în comun (4 auto electrice, autogara Novaci - Rânca, cu stații de alimentare pentru autobuze, 32 stații intermediare, reabilitarea a 11,3 km de drum – str. Bercești, str. Rovine, Drumul Roșu, Drumul Oii – aproximativ 5 milioane euro. Sursă finanțare- fonduri europene);
- Centrul de tineret, pasaj pietonal și loc de joacă pentru copii – zona Pociovaliștea, aprox. 4,7 milioane de euro fonduri europene;
- Construirea unui Centru social de zi pentru bătrâni și copii – aproximativ 120.000 euro, fonduri europene;
- Construcția blocului ANL pentru specialiștii ce lucrează în orașul Novaci;
- Reabilitare și eficientizare iluminat public pentru orașul Novaci și zona montană Rânca;
- Extindere iluminat public și înființare rețea de tensiune - str. Rânca, str. Schela;
- Montarea primei stații de încărcare pentru mașinile electrice – Zona Piața orașului Novaci.

Contracte pentru viitor

- Înființarea rețelei de distribuție de gaze naturale (proiect depus);
- Reabilitare și modernizare apă potabilă și ape uzate în orașul Novaci (contract în curs de semnare);
- Dezvoltarea turistică a orașului Novaci și zonei montane Rânca;
- Reabilitarea și modernizarea străzilor din zona montană Rânca;
- Regularizarea și amenajarea râului Gilort (11 km pe zona orașului Novaci);
- Modernizare și reabilitare Piața agroalimentară din orașul Novaci;
- Construirea Centrului pentru Situații de Urgență (ISU, Jandarmerie, Salvare);
- Modernizare baza sportivă – stadion, teren sintetic, tribune, clădire;
- Dezvoltarea unui centru meșteșugăresc (fosta Casă a Copilului – oraș Novaci, fonduri europene);
- Eficientizare termică Liceul Teoretic Novaci și anexe (proiect depus -fonduri europene);
- Înființarea și construirea unui târg de produse tradiționale (proiect depus-fonduri europene);
- Amenajare și modernizare parc central.

Dumitru LEUȘTEAN

Da! Novaciul are viitor!

ROMANIA IN CARE #SEPOATE

CANDIDEZ PENTRU UN NOU MANDAT ÎN FUNCȚIA DE PRIMAR...

Urmare din pag. 1

Str. VALEA GILORTULUI înainte de 2012

Am făcut tot ce mi-a stat în putință pentru ca să asigur buna gospodărire și funcționalitate a acestora, reabilitări, încălzire centrală, dotări, grupuri sanitare în interiorul obiectivelor, ridicarea unor construcții noi pentru asigurarea unei mai bune funcționalități a activității de învățământ școlar și preșcolar.

Am refăcut structurile asfaltice existente pe străzi ca: Ghebani, Dumbrava-Bălani, Schela, Hirișești, Bercești, Valea Gilortului, Mioarelor, Dumitru Brezulescu, am asfaltat și modernizat mai multe străzi sau porțiuni de străzi din oraș pe care au circulat toată viața oamenii prin noroi: Câmpului, Stejarilor, Livezilor, Sirebu, Tomeni, Rovine, Șesului, Fundăturile Gurlup, Timofte etc.

Am amenajat parcuri în mai multe zone ale orașului, în Piața orașului, zona Primăriei, străzile Eroilor, Gruului, Dumbrava, zona Pociovaliștea, inclusiv sens giratoriu – Pociovaliștea ori semafoare dirijare circulație centrul orașului și Liceul Teoretic Novaci.

Am modernizat Piața orașului cu spații speciale pentru vânzarea produselor din lapte și carne, ca să nu mai vorbesc de spațiul unde se găsește unități ale mai multor firme care a fost modernizat în totalitate.

Imaginați-vă cum arăta zidul din fața Catedralei

„Sf. Ioan Botezătorul” și cum se vede acum silueta acestui Sfânt lăcaș de cult noaptea, cu scările iluminate, cum nu se poate vedea nicăieri în țară.

Dar câte lucruri bune am făcut pentru orașul nostru, pentru locuitorii acestui ținut binecuvântat de Dumnezeu. Consider că le cunoaște toată populația orașului, se văd, chiar și de către cei care se străduiesc să nu le vadă.

Motivul pentru care vreau să obțin un nou mandat de primar este faptul că vreau să ajut Novaciul să devină un oraș cât mai frumos și bine gospodărit, vreau să duc la împlinire toate proiectele pe care le-am obținut și pe care vă rog să le prezentați în paginile „Novăceanului”, atât pe cele aflate în derulare, cât și pe cele de viitor.

- Domnule Primar, Dumitru Leuștean, care ar fi prioritățile activității Dv. și ale Primăriei orașului Novaci, în condițiile în care ați obținut un nou mandat de primar?

- D. L. Prioritățile activității mele și ale Primăriei orașului s-au îndreptat în ultima perioadă spre investiții în învățământ și educație: construcții noi de grădinițe, inclusiv cu program prelungit, școli, reabilitarea, dotarea și modernizarea celor existente pentru crearea unor condiții corespunzătoare pentru studiu și educație. Învățământul și educația vor rămâne în centrul preocupărilor mele și în viitorul mandat.

Școală nouă la Novaci

Tot în viitorul mandat, ca și până acum, în preocupările mele și ale Primăriei orașului vor sta investițiile în sănătate, fiindcă nu trebuie să ne fie indiferentă starea de sănătate a întregii comunități, mai ales în această perioadă când epidemia de coronavirus produce mari necazuri societății românești, întregii Omeniri.

Tot la capitolul priorități aș trece înființarea rețelei de distribuție gaze naturale, înființarea rețelei de transport în comun cu autobuze electrice, reabilitarea a 11,3 km drum pe străzile Bercești, Rovine, Drumul Roșu, Drumul Oii, construcția unui Centru social de zi pentru bătrâni și copii, construcția blocului ANL pentru specialiștii care lucrează în Novaci, construcția Centrului pentru Situații de Urgență (ISU, Jandarmerie, Salvare), dezvoltarea turismului în zona Novaci- Rânca și multe, multe alte obiective pe care le puteți vedea trecute în paginile ziarului, inclusiv construcția unui nou spital pe strada Gruului.

- Domnule Primar, dr. ing. Dumitru Leuștean, se pare totuși că aveți o concurență serioasă pentru funcția de primar al orașului Novaci.

- Este dreptul oricărui novăcean să candideze la funcția de primar sau cea de consilier în Consiliul Local al orașului. Este un drept constituțional. Am văzut că unii contracandidați au o poziție corectă, demnă, civilizată. Alții, adoptă o poziție critică, sperând că în acest fel vor câștiga electoratul. Eu nu critic pe nimeni.

Aș putea și eu să întreb: domnilor, ce ați făcut pentru Novaci? Pentru mine vorbesc faptele. Știe tot novăceanul cum arăta orașul până la venirea mea. Iluminat public – zero. Drumurile asfaltate, chiar dacă mă

repet, pline de gropi, celelalte complet degradate. Tot felul de garduri și ziduri în centrul orașului, nu exista o piață pentru organizarea manifestărilor culturale. Spații verzi, părculețe, la nivelul unei comune oarecare, trotuare degradate. A trebuit să vin eu ca după mulți ani să punem arbori și arbuști ornamentali în spațiile din care se tăiaseră brazii, frumusețea orașului. Am recuperat stadionul și novăcenii pot urmări meciuri de fotbal de Liga a IV-a, stadion care va fi și el modernizat.

Pot spune, chiar dacă se va considera că sunt lipsit de modestie, că odată cu alegerea mea în funcția de primar al orașului, Novaciul a început să miroase a oraș. Novăcenii sunt oameni care știu să aprecieze ceea ce am făcut pentru orașul nostru din 2012 până în prezent. Așa cum am mai precizat, sunt lucruri care se văd. Eu nu mă laud că voi face, eu chiar am făcut și voi face ce promit. Am demonstrat în cele două mandate.

Lucrari asfaltare pe Str. „Dumitru Brezulescu”

Respect toți candidații care s-au înscris la funcția de primar. Novăcenii, sunt convins că vor reflecta și se vor gândi serios la ceea ce a făcut fiecare pentru orașul nostru și vor hotărî cui îi vor acorda credit de a conduce destinul acestui oraș în viitorii ani.

Știu, nu am reușit să mulțumesc toată lumea, mai sunt încă multe de făcut. Tocmai de aceea doresc să mi se acorde șansa de a duce până la capăt proiectele pe care le-am obținut și pe care mi le-am asumat, prezentate în paginile ziarului, atât cele aflate în curs de derulare, cât și cele propuse pentru viitor. Vă asigur că în viitorul mandat nu va rămâne drum nemodernizat. Proiectele pe care le-am obținut și altele pe care le-am discutat cu Domnul Ludovic Orban, Primul-Ministru al României, în timpul vizitei la Novaci din 24 iulie a.c., vor duce cu siguranță la împlinirea visului meu de a face din Novaci „colțisorul de rai” pe care mi l-am dorit și mi-l doresc mereu. Sunt novăcean și mă simt bucuros când se vorbește frumos despre orașul meu, al nostru, al novăcenilor.

Pentru ca Novaciul să devină ceea ce ne dorim cu toții, trebuie însă să venim cu proiecte concrete, nu cu vorbe, trebuie să fim mai uniți, să milităm cu toții pentru ridicarea lui la înălțimea dorită.

- Domnule Primar, în finalul acestui interviu, mai aveți ceva de comunicat novăcenilor, celor chemați pe 27 septembrie să hotărască pe cine vor aplica ștampila?

- D.L. Eu îi invit încă odată pe toți novăcenii să se gândească serios la cum arăta Novaciul până la venirea mea și cum arată astăzi. De asemenea, îi îndemn să acorde credit echipei mele, PNL, care m-a sprijinit în aprobarea tuturor proiectelor care au dus la schimbarea înfățișării orașului Novaci, precum și a proiectelor de viitor.

Tuturor novăcenilor, le doresc multă sănătate, bucurii și împliniri și să fie dominați de „gânduri bune”.

Prof. univ. dr. Nicolae VINȚANU

LA COSITUL FÂNULUI ÎN PLĂIEȚ

Vremea în acest an până acum a fost destul de capricioasă: la început de primăvară frig, de uneori a fost nevoie să faci focul în casă chiar la Sf. Gheorghe; în iunie ploii care nu se mai terminau iar în iulie și august călduri și arșiță cum nu s-a mai văzut de mult. Dar așa cum se spune din bătrâni – trebuie să te dai după timp.

La noi în Plăieț iulie și chiar august a fost de veacuri vremea în care se cosește fânul. Vechea familie patriarhală își baza existența pe creșterea vitelor și pe ceva semănături de porumb, cartofi, fasole și chiar grâu, orz sau ovăz. Când zici vite, zici mai ales vaci, oi și cai. Aceasta înseamnă că asigurarea furajelor pentru iarnă era munca cea mai importantă în sezonul verii. Chiar și pe femeile mai bătrâne le auzeam când eram copil că spuneau mereu – ajută-ne Doamne să strângem cu bine fânul și anul acesta!

Cositul fânului devenea un fel de centru al preocupărilor de peste an, pentru că aici la noi aproape fiecare familie avea pe lângă casă cel puțin o vacă, un cal și adesea câte 10-15 oi, prin care se asigura hrana și ceva surplus de produse tradiționale pentru a câștiga un ban necesar achitării foncerii, a procurării sării sau a gazului pentru felinar. Unii gospodari, chiar din toamna precedentă, atunci când făceau țuca la cazan, puneau de-o parte vreo 8-10 litri de licoare aurie pentru vremea cositului.

Preocuparea era firească. O astfel de lucrare cerea cheltuială, muncă și eforturi uneori supraomenești. Se făceau niște calcule foarte simple: o vacă bună pentru a ieși din iarnă și a da lapte mai mult, avea nevoie de 6-7 care de fân; 5 oi mâncau pe iarnă aproximativ cât o vacă. În ceea ce privește caii, pentru că pe atunci mai tot novăceanul get-beget, cum se spune, avea un cal pentru povară, acesta consuma ceva mai mult fân decât o vacă. Una peste alta, o gospodărie avea nevoie de cel puțin 15-20 de care de fân, ceea ce înseamnă azi, cam 14-15 tone de furaje.

Când era vremea secetoasă și fân puțin, cei mai prevăzători făceau așa-zisele frunzare. Adică tot în perioada de cosit a fânului curățau stejarii de prin grădina de crengile mai subțiri și le făceau un fel de stive înalte, pe care le acopereau cu ceva carton asfaltat sau pături de

mușama pentru a nu le uda ploaia și a se mucegai. De ce frunze de stejar? Pentru că acestea se uscau ușor și își păstrau toate proprietățile nutritive până primăvara târziu...

În acest an cositul fânului pentru mine a avut semnificații aparte. Notez în primul rând lipsa timpului pentru acest eveniment, în sensul că deși venise sărbătoarea Sf. Ilie, nu am putut să încep cositul. Probabil ca și mine, alți vecini ai mei rămăseseră în urmă cu o astfel de lucrare agricolă. Din curiozitate am mers pe latura dinspre Gilorțel a loturilor ce pleacă de la drumul numit azi Transalpina și am constatat că multe locuri sunt pe aici pline de măracini, de tot felul de puieți de copaci, mai ales de arțari, plopi și mesteceni, încât ici-colea s-a format câte o mică pădurice. Întrebând pe o vecină de ce se întâmplă aceasta, am aflat că oamenii de pe aici, ca de altfel prin toate satele de la poalele munților, nu prea mai cosesc grădinile și sunt păscute ici-colea de câte o văcuță-două. Aceasta mai întâi pentru că nu are cine să cosească. În al doilea rând, nu mai este rentabil cositul fânului. Așa aflu că mulți plăiețeni, și nu numai, își procură furajele de la nu știu ce firmă de pe la Cărbunești, care aduce baloți de lucernă de 8-10 kg cu 6 lei, în vreme ce un balot din fânul de pe aici costă dublu și chiar mai mult.

Descumpănit de-a binelea, mă îndrept spre casă, alimentez cu benzină motocoasa și mă apuc hotărât de lucru. Constat destul de repede că și grădina noastră este plină de măracini și că iarba trebuie să o tai de la trei noduri, cum se spune mai demult. Adică să cosesc în așa fel încât să nu fie nevoie să strâng fânul, pentru că nu-l cumpără nimeni. Așa rămâne pe teren și îngrășă locul, respectiv substanțele nutritive din iarba se întorc la rădăcinile-mamă.

Îngândurat de toate câte văd în jur, cosesc vreo 3-4 ore bune. În urma mea rămâne grădina curată, pentru că de fapt acesta era scopul. Pauza de lucru îmi provoacă iarăși refugiul în vremea copilăriei, când această grădină era cosită de 6-7 oameni. Cei mai căutați atunci erau cosașii lui Vetu din Huluba, ai lui Haldacu din Cernădie și niște ciocăzeni. Cei care mi-au rămas în minte până astăzi

sunt hulubenii lui Vetu. Aceștia erau harnici, spuneau tot felul de glume și povești. Așa aflai că unul de pe la ei a fost prins la nevasta altuia și a trebuit să dea un cal ca să scape teafăr sau că un altul s-a îmbătat așa de rău, de a dormit pe un mormânt în cimitir iar oamenii văzându-l întins acolo pe iarbă, au alarmat satul că a înviat un mort. Nu lipseau nici vorbele de duh cu iz politic, considerate acte dușmănoase poporului în acea vreme. Se spunea de pildă că: Ana, Luca și cu Dej/Au băgat spaima-n burgheji/Iar acum nea Stalin ne dă mâța s-o gătim sau Ia ziarul, ia Scânteia/Ia ziarul cu femeia/Citește comunicatul/Că nevasta ne-o ia statul...

Cositul fânului în Plăieț era așadar nu doar o muncă a câmpului, ce se cerea a fi făcută la timp și cu mare grijă, ci și un eveniment de comunicare, de aflare a unor întâmplări, a unor vorbe de duh, cu sensuri și semnificații majore. Aici puteai auzi întâmplări prin care au trecut cosașii în vremea războiului sau vorbe din înțelepciunea populară despre muncă, viață, iubire sau omenie. Adesea, evenimentul cositului era un fel de spectacol popular în care vedeai și auzai cum oamenii concreți se luptau cu necazurile și problemele lor din care puteai învăța cam cât din multe tomuri de cărți. Tot de atunci îmi amintesc cazul unui cosaș pe nume Aurică, rămas fără un picior în război, dar care cosea fânul mai bine decât mulți alții. Chipul lui dârș și hotărârea de a-și învinge infirmitatea ca urmare a jertfei pentru patrie, mi-a fost mereu un fel de călăuză în momentele grele.

Am cosit în acest an trei zile și ceva. Nu am auzit nicio poveste și nici acel sunet caracteristic ascuțirii coaselor. Deși erau o mulțime de lăcuste, nu am văzut niciun sfrancioc sau alte păsări ale cerului care să adune hrana pentru puii lor în urma mea, așa cum se întâmpla cu zeci de ani în urmă. Nu mai sunt nici oamenii, nici păsările sau alte viețuitoare de altădată. Este o liniște și o schimbare așa de derutantă, încât uneori te simți copleșit și te întrebi, ca în Moromeții: Unde mergem noi, domnule? Cred că am rătăcit drumul și odată cu sfârșirea vechilor rânduieli se prăbușește și edificiul civilizației noastre milenare. Să sperăm totuși că nu va fi așa.

LUCIA SILVIA PODEANU

Am aflat

Am aflat cu uimire că sângele meu este un râu de cântec, de dor și iubire. Am furat rând pe rând Câte unul ca să vi-l cânt.

Au în ele lumină
Caldă de soare
Au în ele splendoare de vară
Dar și un dor nebun
Toată iarna
După tânăra,
Plină de floare primăvară.

Toate culorile toamnei
s-au strâns
în doina cu noduri
toată dragostea s-a
revărsat în dezmierdări
lângă focuri.
Toate visele s-au aprins
În cântul de leagăn
șoptit la -nnoptat
toată sudoarea a
curs pe pământul
proaspăt arat
și milioane de vieți
căzute sub paloș
dușman
mi-au lăsat moștenire
sângele pe care
il am.

Ni-s sorocite

Ni-s sorocite
drumurile toate
luminile, negurile,
tărâmurile ce
trebuie călcate
chiar și iubirea
pe care s-o dăm!

Până și lucrurile
de care ne înconjurăm
unora li se menesc
în naștere
valori materiale,
altora doar un sălaș
și-un pat de
mușchi moale.

Fiecare-și știe patima,
visul și dorul,
niciodată viitorul!
Doar clipa de-acum,
ce are carate de soare
și poartă în ea
minune cerească,
cunoaște de fapt
inima noastră.

Nici iubirea nu știm
când se naște,
doar apele știu!
De aceea, mereu ele
cântă iubirile noastre.

ION FLOREA

Draga mea

Draga mea cu ochi senini
Precum iezerul din munte
Flori de nufăr să-ți anini
În șuvița de pe frunte
Și când vântul va-ndrăzni
Să se joace lin cu ele
Să-nțelegi că poți iubi
Un luceafăr dintre stele.

Cânt de seară

Mai strânge-mă în brațe mamă
Acum, când basmul mi l-ai spus
pe tot
Și cu Făt-Frumos începe altul
Căci s-adorm acum, nu pot.
Să-mi cânti și cântecul de-aseară
Cu ciobanul când s-a pierdut
de oi.
Înfiorându-ne, pe urmă, mamă,
De plăcere amândoi.
Și când mi s-or închide ochii
Ușor tu să mă pui
În patul mirosind a mentă,
A busuioc și a gutui.
Să deschizi fereastra la cerdac
Să intre freamăt de salcâm,
Vântul să mă poarte ocolit
Prin al visului tărâm.

Vino, draga mea, vino

Cum poți să dormi
Acum când merii
Strigă după noi?
Te lași sedusă de liliac
Și de ferestrele deschise?
Vino, draga mea, vino
Am atâtea flori de măr să-ți dau!

Casa omului de la munte

Casa omului de la munte
E casa tuturor.
Pe masa sa poți găsi o pâine caldă
Și un ulcior cu vin pietriu,
Un buchet de busuioc la grindă,
Un fluier care cântă, cântă,
Dar aflați, dacă încă n-ați aflat:
În ea nu intră decât omul
cu cugetul curat.
*
Casa mea, să știți, e foarte
primitoare
Pentru acei ce-s curați la cuget și
simțire
De-aceea-l primesc cu pâine și cu
sare
Pe cel venit, de oriunde, să mi-o
admire.

ȘAPTE ANI DE LA MOARTEA FOSTULUI PREȘEDINTE AL JUDECĂTORIEI NOVACI – JUDECĂTORUL BONDOC VICTOR

Orașul Novaci are o îndelungată tradiție ca centru administrativ și economic, în jurul căruia gravitau localitățile limitrofe, fiind, pe rând, reședință de plai, plasă și reședință de raion.

Novaciul a fost și un centru judecătoresc important, aici funcționând o judecătorie încă de la sfârșitul secolului al XIX-lea. Pentru prima dată, Judecătoria Novaci s-a înființat la 1 august 1879, sub denumirea de Judecătoria de Ocol Novaci, cu primul judecător Anton C. Vulpescu.

În anul 1894 și-a schimbat denumirea în Judecătoria Ocolului Rural Novaci, denumire sub care a funcționat până în anul 1900 când s-a numit Judecătoria de Pace Ocolul Novaci. Tot în anul 1900 și-a schimbat denumirea în Judecătoria Rurală a Ocolului Novaci, pentru ca, după 1918, la denumirea sediului de reședință să se adauge precizarea Români, pentru a o deosebi de Novaci Străini.

În perioada 1938 – 1944, instanța de judecată se va numi Judecătoria de Pace Rurală, iar după anul 1944, Judecătoria Rurală Novaci.

În perioada 1948 – 1952 i se va spune Judecătoria Populară Rurală, iar din anul 1952, Tribunalul Popular Raional, denumire sub care a funcționat până în anul 1960 când a fost desființată.

Nevoia de a apăia activitatea de înfăptuire a

justiției de oameni, a făcut ca prin Legea nr. 92/1992, privind organizarea judecătorească, să se hotărască înființarea Judecătoriei Novaci, județul Gorj. În fapt, a fost o reînființare a acestei instituții desființată în urmă cu 32 de ani. Prin desființarea Judecătoriei Novaci (Tribunalul Popular Raional), locuitorii zonei au fost obligați să meargă câteva zeci de kilometri până la Târgu-Cărbunești pentru a-și căuta dreptatea.

Judecătoria Novaci, reînființată în anul 1992, nu a putut funcționa de la acea dată din lipsă de spațiu.

Prin Hotărârea Guvernului României nr. 246 din 21 mai 1994, s-a aprobat transmiterea, cu titlu gratuit, a imobilului în care a funcționat Hanul Turistic în proprietatea statului și în administrarea Consiliului Local Novaci în vederea funcționării Judecătoriei Novaci. Numai că localul în care au funcționat, în timp, mai multe instituții ale Novaciului, ultima dată hanul turistic, era impropriu funcționării unei instituții judecătorești.

În urma mai multor demersuri, au fost aprobate fonduri pentru investiții în reabilitarea imobilului în care a funcționat hanul turistic, transmis în administrarea Ministerului Justiției, precum și pentru construirea unui local nou, a unui corp de legătură cu vechea clădire, cu spații pentru arhivă, depozit, centrală termică proprie. De asemenea, în noul local au fost amenajate spații pentru birouri, servicii auxiliare și o sală multifuncțională de judecată.

Inaugurarea lucrărilor a avut loc la 22 aprilie 2001 în prezența fostului Ministru al Justiției, d-na Rodica Stănoiu. Timp de șase ani, din 15 ianuarie 1995, Judecătoria Novaci și-a desfășurat activitatea în Clubul Casei de Cultură Novaci, până la darea în funcțiune a noului local, în aprilie 2001.

Am făcut un scurt istoric al Judecătoriei Novaci pentru a ne da seama de importanța pe care a avut-o în toată zona, cu mențiunea că Judecătoria Novaci are arondate 8 comune: Alimpești, Baia de Bier, Benghești-Ciocadia, Bumbesti-Pițic, Crasna, Polovragi, Roșia de Amaradia și Săcelu.

Primul președinte al Judecătoriei nou înființate a orașului Novaci a fost judecătorul BONDOC DUMITRU (VIOREL), cel care a avut un rol important în reînființarea acestei instituții, cel care s-a zbatut pentru a obține fondurile necesare edificării unui nou local și reabilitării vechiului local, care să răspundă normelor justiției.

Judecătorul Bondoc Victor a fost numit președinte la 15 decembrie 1994 prin Ordin al Ministrului Justiției. Până la acea dată, judecătorul Bondoc Victor a funcționat la Judecătoria Târgu-Cărbunești, chiar în funcția de președinte.

Judecătorul Bondoc Victor s-a născut la Novaci, la 26 februarie 1947, fiind absolvent al Facultății de Drept a Universității București, promoția 1969.

Judecătorul Bondoc Victor este cel care s-a luptat pentru reînființarea Judecătoriei Novaci, un om hotărât, serios, bun cunoscător al legii. A condus cu multă pricepere și profesionalism Judecătoria Novaci de la 15 decembrie 1994 până la 1 martie 2002, revenind în funcția de președinte la 1 aprilie 2006 până la pensionare.

Din păcate, unele probleme de sănătate i-au adus sfârșitul în urmă cu șapte ani, la 17 august 2013. Personal, i-am purtat o deosebită stimă și mult respect, fiind lângă mine în organizarea multor activități culturale. M-a însoțit și sprijinit în câteva turnee ale Ansamblului „Nedeia” în țară și străinătate, în calitate de Președinte de onoare al Fundației Culturale „Glasul Carpaților”, al cărui președinte executiv eram eu.

Au trecut șapte ani de la moartea celui care a fost Președintele Judecătoriei Novaci, judecătorul BONDOC DUMITRU.

De aici, din paginile „Novăceanului”, îi transmitem domnului judecător Bondoc Viorel că nu l-am uitat și că novăcenii care l-au cunoscut îi poartă Veșnică amintire!

O NOVĂCEANCĂ LA MARELE ZID CHINEZESC

Nu se știe cu exactitate care dintre formațiunile statale chineze a hotărât înconjurarea teritoriului său cu valuri de pământ și piatră. Se crede că lucrările ar fi început prin anul 215 î.Hr., când primul împărat al Chinei, Qin Shi Huangdi a trimis peste 300.000 de oameni, în special țărani și prizonieri politici să muncească la acest zid gigantic.

Împăratul Shi Huangdi a poruncit ridicarea unui impunător zid care să lege fortificațiile orașelor din nord pentru protejarea Chinei de invaziile populațiilor nomade din nord, în special pentru apărarea contra mongolilor, dar și pentru o mai bună supraveghere a drumurilor comerciale. Primele construcții ale zidului au fost realizate din argilă, care nefiind rezistentă a dus la degradarea acestuia.

Construcția originală, lungă de 2.500 km a fost distrusă în secolul XII de mongoli. Ulterior, pentru construcția zidului s-a folosit piatră de calcar arsă

cu amestec de amidon din orez.

În timpul următoarei dinastii Han (206 – 220 î. Hr.), zidul a fost prelungit spre est și spre vest până la o lungime de 21.196,18 km.

Apoi, zidul a fost reconstruit și extins de dinastia Ming între 1371 – 1644, dinastie care a fixat și capitala statului la Beijing, formă în care s-a păstrat până astăzi. Zidul are o înălțime de 12 metri și o lățime de 6,5 metri.

Construcție gigantică a lumii

antice, Marele Zid Chinezesc este considerat și astăzi „cel mai lung zid de pe Terra”.

Puțină lume știe că la acest zid a fost și o novăceancă. Aflată în vizită de studii și cercetări în anul 1978 în China, inginerul chimist EMILIA MAREȘ, în ultima zi a vizitei a fost întrebată dacă văzuse Marele Zid Chinezesc. Cum nu-l vizitase, oficialii chinezi i-au prelungit șederea cu o zi, zi în care a fost dusă la Marele Zid Chinezesc, una dintre marile minuni ale lumii.

Știu, novăcenii se vor întreba: cine este sau cine a fost Emilia Mareș? SORA MEA!

Scriu aceste lucruri nu pentru că este sora mea, ci pentru că, iată, o novăceancă a avut marea onoare să fie dusă la celebrul zid chinezesc, cea mai mare și lungă construcție strategică din lume. Marele zid chinezesc este o lucrare care pare imposibil de realizat. În temelii și ruinele sale sunt îngropate milenii de istorie.

Dar să revin la sora mea, cu riscul de a deranja poate pe cineva că vorbesc despre o persoană care a făcut parte din

familia mea. S-a născut la 23 octombrie 1935 în Novaci. Copilăria și-a petrecut-o în localitatea natală, unde a urmat și cursurile Școlii Elementare Novaci. S-a înscris apoi și a urmat cursurile Școlii Medii Tehnice de Chimie Craiova. Încă din primii ani de școală a dovedit calități intelectuale de excepție, fapt ce a făcut să se înscrie și să urmeze cursurile Facultății de Chimie a Universității București.

După absolvire a fost repartizată și a lucrat mulți ani la Fabrica Chimică Mărășești, județul Vrancea, ca Șef serviciu de organizare științifică a producției și a muncii, fiind decorată de către Consiliul de Stat al R.S. România cu Ordinul Muncii, clasa a III-a pentru merite deosebite în muncă (Decret nr. 235/7 iulie 1971).

Aici se va căsători și va da naștere la doi copii: Cristian, absolvent al Facultății de Metalurgie București, actualmente inginer la Brașov, și

O NOVĂCEANCĂ LA MARELE ZID CHINEZESC

Urmare din pag. 5

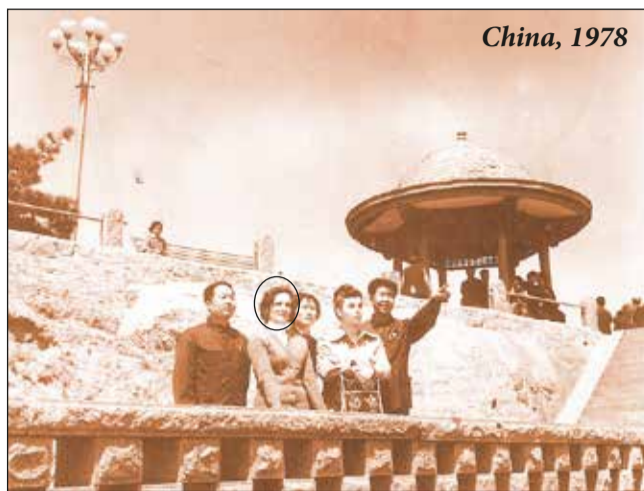
Daniela-Maria, absolventă a Facultății de Medicină București, în prezent medic la Agenția Națională a Medicamentului București.

După o lungă perioadă de cercetări a pus bazele unei secții de gelatină alimentară care a funcționat până după Revoluție la fabrica respectivă.

A urmat o altă perioadă de studii și cercetări efectuate în mai multe rânduri în Cehoslovacia,

Germania Occidentală, Franța, la Paris (1976), China (1978) și fosta Uniune Sovietică, la Moscova (1986 și 1987), rezultatul final fiind producerea, la Târgu-Mureș, a hârtiei fotografice pe bază de gelatină, la renumita Fabrică Azo-Mureș. Frecvențele deplasări la Târgu-Mureș și în străinătate, tracasarea la care era supusă pentru producerea hârtiei fotografice la noi în țară, i-au adus sacrificii și probleme de sănătate.

În ultima parte a vieții, până în 1990, a lucrat ca inginer doctorand la Institutul de Cercetări Chimice București, unde i s-au încredințat noi obiective în

domeniul cercetării. Au intervenit complicații cardiace,

a fost propusă și pregătită pentru operație la Spitalul Elias, dar în ultimul moment a refuzat, nădăjduind să-și vadă fiica studentă la Medicină și după aceea să meargă la operație. Numai că fiica a fost admisă la Facultatea de Medicină București, iar ea a apucat să afle doar rezultatul, stingându-se din viață la 6 august 1990, împăcată cu gândul că și-a realizat ultima dorință. Își doarme somnul de veci în Cimitirul Bisericii „Sf. Ioan Botezătorul” din Novaci.

Au rămas de pe urma ei multe studii și cercetări în domeniul chimiei, de mare valoare, din păcate, majoritatea doar în manuscris, de pe urma cărora au beneficiat cei care dirijau destinele cercetărilor în domeniul industriei chimice românești în anii comunismului. De o deosebită valoare este studiul „Concepții actuale asupra structurii și proprietăților gelatinei”, publicat în anul 1972.

MOARA DE LA STRUGAZ

Prof. univ. dr. Nicolae VINȚANU

Strugazul este un pârâu aflat la hotarul dintre Plaiul Novaci și Muntele Măgura. Vreo patru sute și ceva de ani pe acest fir de apă a funcționat moara călugărilor de la Schitul Novaci. Copil fiind și mergând cu mama la cules de zmeură prin acele locuri, am putut să admir vreo două pietre uriașe de moară rămase de la instalațiile care erau puse în mișcare de apa rămasă și azi limpede și cristalină. Zidurile dispăruseră de mult și se vedeau doar niște mormane de pământ unde a fost cândva celebra moară de la Strugaz.

În această vară am ajuns din nou la locul unde a fost moara călugărilor de la schit, dar aproape nimic nu mai amintește de faptul că aici slujitorii Domnului și-au pregătit timp de secole măcinașul pentru hrana sărăcăcioasă. Urmărind curgerea liniștită a pârâului Strugaz, gândul îmi zboară înapoi în istorie. Acesta poposește pe la începutul vieții monahale de aici, care pare să fi avut loc prin secolul al XIV-lea, cam odată cu cea de la Tismana. De altfel, unii istorici spun că mai întotdeauna schitul de la Novaci a fost cumva subordonat celui de la Tismana, mai ales în ceea ce privește susținerea materială.

Călugării de la Schitul Novaci, ca și călugărițele de la schitulețul din Dumbrăvița au fost oameni practici. Au curățat de pietre și mărcinișuri o tarla de câteva hectare din fața bisericii, pe care au însămânțat grâu, porumb, fasole, ardei, roșii etc. Se știe că nu se pot oficia practicile cultice ortodoxe fără pâine, vin și colivă, așa că își obțineau de pe acest teren, lucrând din greu, cele necesare slujbelor religioase. Despre vin se spune că îl obțineau din câteva fire de viță românească străveche, întinsă pe un fel de palier. Un butaș luat din acea viță de vie mai supraviețuiește și astăzi în grădina noastră din Plăieț. Sunt niște struguri negri foarte aromați care dau un vin cu gust de tămâioasă.

În afară de tarla de la schit, se spune că se mai folosea de către slujitorii Domnului și o parcelă de câteva hectare între vârfurile Curmăturilor. Semnele arăturilor prin acest loc au fost vizibile până în urmă cu câțiva zeci de ani. Încercând să vadă dacă azi a mai rămas ceva din acele arături, constat doar că există o iarbă care pare a fi mai domestică și asemănătoare cu cea de la Poiana Schitului și Grădina lui Băcioi. O astfel de iarbă, privită mai de departe, pare a marca fostele brazde ale arăturii. Numai cu ajutorul imaginației pot însă înțelege munca și viața celor care au trăit aici și au întreținut lumina credinței. Bătrânii povesteau că în vremurile bune,

aici, la Schitul de la Strugaz, ar fi slujit vreo șapte călugări iar la schitulețul de la Dumbrăvița vreo patru călugărițe. De altfel, dacă privim biserița din Plăieț, care se spune că a fost adusă aici după ce a murit ultimul călugăr de la Strugaz, putem să ne facem o idee cam câți slujitori ai credinței noastre ar fi putut oficia sfintele slujbe.

Întrebarea pe care mi-am pus-o, a fost de ce călugării și-au construit la Strugaz o moară și nu în altă parte. Un răspuns este că locul acela era foarte aproape de chiliile călugărilor, apa pârâului avea pe atunci un debit mare și forma o cascadă sub care se afla așezată ciutura morii. Ar trebui adăugat că schitul de călugări de aici era un fel de mini-întreprindere cum am zice astăzi. În jur creșteau mulți aluni, castani și nuci sălbatici, dar și stejari și fagi seculari. Valorificarea fructelor acestor pomi era bine făcută și asigura o hrană diversificată și consistentă.

Credem că este necesar să mai adăugăm că pentru a putea oficia slujbele religioase, era necesar, în afară de pâine, vin, colivă și ceară pentru lumânări și de materie primă pentru opaițele din chiliile călugărilor. Lumânările le obțineau din ceara culeasă de la stupii crescuți la schit iar feștila, adică firul care ardea împreună cu ceara, se producea din fuiorul de cânepă sălbatică ce creștea prin smârcurile din Gilorțel. În ceea ce privește opaițele aflate în chilii, acestea erau modelate din lutul care se mai folosește și azi de oamenii noștri din Plăieț pentru pregătirea puținilor în care se strâng prunele. În opaițe călugării puneau adesea ulei de nucă, pe care îl obțineau din stoarcerea recoltelor adesea abundente de la mulțimea de nuci aflați în apropiere. Procedeu utiliza un teasc primitiv unde sămburii de nucă erau storși așa cum se făcea și la teascul lui Ilie Gheorghioiu acum vreo 50 de ani în Plăieț. Astăzi, uleiul din candelile de la biserică este în mare parte din floarea-soarelui sau produs industrial. Acesta nu degajează nici pe departe aroma celui de nucă.

Privind la urmele șterse ale morii călugărilor de la schitul din Strugaz mă gândesc la cât de multă inteligență practică era folosită și cum aceștia au reușit să obțină din resursele naturale din jur tot ceea ce le era necesar vieții și credinței. Noi cei de azi suntem foarte departe în a putea să ne asigurăm traiul decent folosind resursele locale. Dureros este că aceste resurse locale nici nu mai sunt luate în seamă și așteptăm să ni se aducă de peste mări și țări hrana, sursele de lumină și multe alte lucruri necesare vieții. Unii numesc asta progres. Eu l-aș numi regres și uitare a modului în care au trăit străbunii noștri din toate timpurile.

TROIA - ORAȘ LEGENDAR AL ANTICHITĂȚII

Către sfârșitul lunii august 2005, Ansamblul Folcloric „Nedeia” a fost invitat din nou în Turcia. De data aceasta la Zilele orașului Can, oraș înfrățit cu Novaciul nostru, înfrățire pe care, din păcate, nu am știut să o gestionăm. Dar nu despre asta vreau să vorbesc acum și nici despre evoluția ansamblului care, ca de fiecare dată a reprezentat cu cinste Novaciul, Gorjul și România. Poate altădată voi vorbi și despre modul în care am știut să prețuim oaspeții care ne-au vizitat orașul și care ar fi putut ajuta mult Novaciul.

Ziua a treia a festivalului de la Can a rămas însă adânc întipărită în mințile noastre. Dis-de-dimineață am plecat spre Troia, oraș legendar al antichității. Din Bayramic am străbătut o zonă aridă. Pământul era uscat, urmele secetei se vedeau peste tot. Aveau totuși un sistem de irigații bine pus la punct. Peste tot am întâlnit cirezi de capre. Din Ezyne, drumul s-a împărțit spre Izmir, Ayvacik și Canakkale. În drum spre Troia, am întâlnit culturi întinse de bumbac, porumb, fasole, roșii, ardei, pepeni galbeni printre dealuri stâncoase. Vegetație specifică munților erodați care coboară spre mare. Pământul era de culoare vânăt-gălbui. Ici-colo câte un firicel de apă.

...Am ajuns la Troia, înălțată pe o colină situată nu departe de intrarea în Strâmtoarea Dardanele, a cărei poveste farmecă mințile tuturor vizitorilor de la Homer încoace. Încă din mileniul III î.Hr., locuitorii de pe coasta

Mării Egee au ridicat cetăți. Între acestea, Troia a cunoscut o evoluție și existență îndelungată. Descoperirile arheologice atestă că primele construcții datează din anii 2500 – 3000 î. Hr., lucrările fiind terminate prin anii 500 e.n.

La intrarea în cetate se găsește uriașul cal de lemn, o copie a celui născocit de vicleanul Ulise și dăruit troienilor de către greci în semn de pace. Calul expus aici, în care am intrat și noi și am făcut poze datează din anul 1975 și este opera unui artist turc.

Legenda spune că Zeus, stăpânul zeilor, supărat că oamenii se înmulțiseră și deveneau din ce în ce mai puternici, a hotărât să-i reducă printr-un război.

Zeița Discordia a făcut un măr de aur și frumosul prinț pământean Paris a fost chemat să îl dea celei mai frumoase dintre cele trei puternice zeițe: Hera, Atena și Afrodita. Fiecare și-ar fi dorit mărul de aur, numai că Afrodita, zeița frumuseții, promițându-i-o de soție pe cea mai frumoasă femeie de pe pământ, a primit ea mărul de aur, de la Paris, iscând mânia celorlalte două: Atena, zeița înțelepciunii și Hera, soția lui Zeus. Așa se face că Paris, fiul lui Priam, regele Troiei, o răpește pe frumoasa Elena, soția regelui Spartei, Menelau. Menelau strânge în jurul său toate căpeteniile elene și pornește spre Troia, pe care o va asedia fără sorți de izbândă timp de zece ani, în așa-zisul război troian.

Acum intră în acțiune vicleanul Ulise care construiește acel cal uriaș din lemn, dăruit troienilor de către greci în semn de pace, în pânțele cărui fuseseră ascunși mai mulți greci care au ieșit noaptea din cal, au deschis porțile cetății și armata lor a intrat și cucerit cetatea.

Legenda mai spune că nici soarta lui Ulise nu a fost prea bună, el rătăcind timp de zece ani înainte de a ajunge acasă la el, iar Agamemnon, căpetenia aheilor, la întoarcerea acasă, la Micene, a fost ucis de soția lui, Clitemnestra. Toate acestea pot fi deslușite citind explicațiile de pe înscrisurile de la intrarea în cetate.

În fine, am pășit printre ruinele cetății: ziduri, turnuri, șanțuri de apărare, puțuri cu apă, canale, vase de păstrat cereale, închisoare, coloane etc. Cercetările

arheologice atestă construirea pe acest loc a nouă cetăți succesive, în nouă straturi arheologice, stratul al șaptelea corespunzând cetății căutate de Homer în Iliada. După stăpânirea romană, Troia cade cu totul în uitare.

Noi nu vom putea uita minunatul prilej pe care ni l-a oferit soarta de a vizita mitica Troie, de a face poze în loja oficială a Teatrului antic, de unde vizionau reprezentații regi și regine, păstrat aproape intact, de a ne plimba printre minunile făurite de o civilizație demult dispărută. Nu poți să nu te întrebi, ce civilizație a existat acum 5000 de ani de a putut să construiască așa ceva? Vizitând Troia, un noian de întrebări rămân fără răspuns.

După vizitarea acestui oraș legendar al antichității, am plecat prin Jenimahale spre Canakkale, oraș situat în Strâmtoarea Dardanele, teatrul unor mari operațiuni din Primul Război Mondial. Un oraș superb, scaldat de apele Mării Egee și Mării Marmara pătrunse în Strâmtoare, unde am vizitat Muzeul Militar Naval, cu ambarcațiuni, arme și echipament militar de proveniență turcească, engleză, germană, franceză și rusească, în special tunuri folosite în Primul Război Mondial.

Un festival care pentru noi, novăcenii, a însemnat nu doar folclor, ci și o adevărată lecție de istorie, predată la Troia, oraș legendar al antichității.

Constantin DĂRVĂREANU

Alte însemnări de la mare

Vicisitudinea vremurilor de azi nu m-a împiedicat să ajung totuși câteva zile pe litoralul românesc. Nostalgia timpului cât am slujit în marina militară și zicerea superbă a lui Eminescu despre somnul lin și țărnelor aproape, mi-a dat puterea să admir iarăși răsăritul soarelui la Mamaia. Peripețiile s-au ținut însă lanț iar pericolul infectării cu blestematul acesta de Covid 19 au sporit la maximum, dar Dumnezeu și natura mi-au fost de ajutor și am trecut cu bine peste toate.

Plecarea cu trenul spre Constanța a constituit un fel de aventură. Încă din Gara de Nord am constatat că nu se respectă decât parțial regulile de comportament în caz de pandemie: mulți oameni nu purtau mască, grupuri-grupuri de tineri gălăgioși își fac loc printre noi, aidoma buldozerelor iar anunțul că nu va funcționa aerul condiționat în tren de teama virusului, m-a cam pus pe gânduri.

Vestea bună a fost că în două ore am ajuns la Constanța. Peisajul drumului m-a întristat oarecum: lanuri întregi de floarea-soarelui părjolate de arșița verii, grâul secerat de curând a dat cam jumătate

din recoltă față de alți ani iar porumbul, deși bine dezvoltat, resimte acut lipsa apei. Prin aceste locuri vechiul regim făcuse irigații intense cândva și chiar lucrări pentru captarea apelor din Siret spre a iriga culturile din Bărăgan, dar noii revoluționari au făcut totul praf. Desigur, incitați probabil de cei care au transformat România într-o colonie aidoma celor din Africa, ajungând să importăm astăzi peste 70% din hrana necesară poporului.

Ajuns în gara Constanța, îmi amintesc fără să vreau de vremea serviciului militar. Pe aici patrulam cândva îmbrăcat în frumoasa uniformă a marinei militare române iar panglicile fluturând în vânt și strălucirea nasturilor cu ancoră lustruiți cu grijă de noi, trezeau admirația turiștilor. Acum nici urmă de marinari prin gară sau pe întregul traseu până la Mamaia. Ca și în alte dați, am luat autobuzul acela descoperit, care face turul Portului Constanța. Am avut noroc că acesta a sosit repede și am ocupat un loc confortabil la etaj, de unde puteam vedea și admira marea și tot ce se întâmplă azi în cel mai mare port al țării noastre.

Drumul până la hotelul unde urma să mă cazez, durează cam o oră. Turul portului îmi creează nostalgii dar și întristări. De cum intru în port simt o liniște apăsătoare. Nu se aude niciun duduie caracteristic motoarelor navelor maritime iar brațele sutelor de macarale stau incremenite. În tot drumul prin port văd doar vreo 2-3 macarale gigantice care se mișcă. Ajuns în dreptul acestora constat că se descarcă ceva cărbune. Da, cărbune adus de peste mări și țări pentru Combinatul Siderurgic de la Galați care acum este al unui patron indian și care nu cumpără cărbune din România. În rest totul pare înghețat în timp.

Trecem pe lângă marele siloz de cereale a portului, dar și aici aceeași liniște. Faimoasele turnuri ale acestuia, care altă dată formau mândria portului, par goale. Ici-colea mai zboară câte o vrabie care adună ceva boabe rămase pe la aerisiri, în rest - nimic. Așa înțeleg pe viu că România este un exportator de cereale către Italia, Spania, Olanda, Egipt etc., de unde se aduc spaghete și nu știu mai ce produse obținute din grâul nostru, dar și carne de

porc din porumbul pe care l-am exportat. Desigur, la aceasta s-a ajuns, după convingerea mea, în urma mult-trâmbițatei inițiative private, adică profitul particularului trebuie să primeze și nimic altceva. Traseul trece și pe lângă ceea ce a fost cândva Dana 0, adică unde erau ancorate navele militare. În mersul agale al autobuzului am căutat cu disperare să văd câteva din navele noastre de luptă pe mare, dar nimic. Probabil că sunt în altă parte sau poate la un exercițiu naval în Marea Neagră, care acum este zona cu potențial ridicat de conflict între NATO și Rusia. Căutând mereu în zare navele noastre, îmi vine în minte o veche zicală care spune că focul nu se stinge cu apele de departe.

Ajuns în ceea ce se cheamă Portul Tomis, unde sunt ancorate ambarcațiunile bogățiilor de azi ai României, constat o mulțime de catarge luminate de soarele fierbinte și legănate de briza puternică a mării. Încerc să fac un mic calcul știind că pentru un loc de ancorare aici plătesc între 5.000 și 10.000 de euro pe an, aceasta pentru a înțelege cam câți bani se învârt în zonă.

Prof. univ. dr. Nicolae VINȚANU

ZIUA LIMBII ROMÂNE

LUCIA SILVIA PODEANU

ODĂ LIMBII ROMÂNE

A numit Domnul
fiecare împlinire
a Duhului său
A adunat în pumni
cuvintele care
cântau,
mângâiau,
rugau, munceau,
învătau,
certau,
colorau
Dar mai ales
Luminau
sufletul cu Iubire
nemărginită.
Le-a scaldat în
puterea sa divină
Și-a încropit
prima limbă
I-a dăruit-o păcurarului
în cânt de buciom
de fluier, de ceteră.
Toate cuvintele se
încolăceau ca o iederă
numind munți,
ape, pași și
gânduri
Vise și spaime
Dar mai ales numeau oameni
Ion și Vasile, Gheorghe
Mihai, Gabriel și
Dumitru.
Ana, Floarea
și Ioana,
Maria Doamna
și Sofia înțeleaptă
Apa de izvor
limpede
Cugetul drept

Cerul senin
Hambarul plin.

Acest cântec
de baladă,
de doină
cu luciri de stea
Este acum
limba mea!

În limba aceasta
se roagă
eremiții în tăcere,
apărând de invazia
șoarecilor stupul
cu miere.

Se roagă fierbinte
pustnici în peșteri,
Să nu se mai
abată peste
vorbitorii acestui
cântec de dor
lavă de fiere.

Să nu mai vină
vulturi din alte
zări să-i facă
servitori pe copiii noștri
în alte țări
Să nu ne ia
pământul de
sub casa
strămoșească
și pâinea de pe
masa sărăcicioasă.

Și așa plătim
tribut pentru
fiecare minut în
care respirăm aer
Și-așa ne-au depozat
de aur, păduri, de apă

și cer
Acum credința, sufletul
și limba ne-o cer.

În alte veacuri
ca și acum
Ne-au pângărit
femeile
și-au însământat
în ele pui de
năpârți
Ș-acum trăiesc
puii de șerpi
bucățică cu bucățică
Țara vânzând

Dar cât limbă,
Credință și
Suflet avem
În această țară de taină
Domni rămânem!

Învățăm mâinile să
muncească
Lăsăm copiii să gândească
să crească
în această limbă
în care strămoșii
visau în liniște
să trăiască.

Să nu uităm
Această limbă
cu sonori de cânt
de dor și de jele
Este Limba Patriei Mele!

ION C. DUȚĂ

LIMBA NOASTRĂ

Am căutat s-aleg din limbă-ne cuvinte
Să mângâie tristețea, durerea și s-alinte,
Să dea putere la ceas de nevoiță

Și-am constatat că nu-i nevoie să aleg
Că plină-i toată de sfânta-ne credință,
Având în ea puterea neamului întreg.
Graul nostru spală durerea mângâind,
Ne însoțește-n truda zilei zilnic, suspinând,
Aprind pe vatra veche foc viu între tăciuni
Când povestește legende de bravi din
străbuni.

Limba noastră e duioasă și nespuse e de
bogată,
- Prințesă-ntre prințese, în horhote-
mbrăcată-

Cuvintele ei umblă călări duse de dor
Și murmură pe lume ca apele-n izvor,
Prințesă de neam mare venit din preistorii
Călare pe cocoare, pe vulturi și prigorii.
Ascult-o și în iarnă când lângă vatră plânge
Câng gerul iernii pișcă și de mijloc o strânge,
Când focu-n vetre arde abia-n surcele ude,
Când viscolul sub geamuri ne latră și ne rade.

Ascult-o când aude că lupii urlă-n tindă
Și vede sărăcia prin bordei colindă
E tunet, e furtună, cu plâns amestecat
Și blestemă păcatul de cei mai mari lăsat.
Dar și când vine vara cu cânt de păsărele
Ea zboară printre păsări, jucându-se cu ele,
Se-ntrece-n zbor cu șoimul, lin coborând pe
măguri,
De-acolo se strecoară și scoate de prin
scorburi

Printii de jderi și buhe, puiți de ciuhurezi,
Prin codri e-n hârjoană cu capre și cu iezi.
Dar Limba Noastră arde pe cei haini cu ea
Fiind paloșul de luptă, sub cer de peruzea.
Lovește-n apărare cu brațe de putere
Că apără cu sânge nespuse ei avere,
Ea fiind izvor de mană, de sfântă bogăție,
Un dar venit din ceruri, din Sfânta-mpărăție.

↳ *Urmare din pag. 7*

Alte însemnări de la mare

Deși cifrele sunt impresionante, nu văd totuși nicio investiție nouă în jur, așa că îmi continui drumul cu o nouă dezamăgire.

Bulevardul până la Mamaia este foarte aglomerat, deși suntem la mijlocul săptămânii. Privind la șirurile lungi de mașini, îmi atrage atenția mulțimea bolizilor de peste 50.000-60.000 euro la mâna a doua. Văzându-le, ai zice că românii le merge bine, dar corectarea necesară vine imediat: unor români, adică la 5-6% din populație îi merge bine, iar vreo 60% trăiesc la limita sărăciei, adică se apropie de ceea ce sociologii numesc veniturile pentru coșul zilnic necesar supraviețuirii. Deși autobuzul își face cu greu loc prin furnicarul de mașini, ajung în sfârșit la hotel. Aici mai întâi mi se înmânează un formular de declarație pe

proprie răspundere, cu privire la starea de sănătate, dacă am fost prin alte țări sau dacă m-am întâlnit cu persoane ce prezentau simptome specifice infectării cu Covid 19, și mi se spune că trebuie să mă prezint în fața unui aparat care măsoară temperatura corpului. Cu tot zbuluciumul drumului, aparatul înregistrează că am doar 36,30 C. Cum hotelul era destul de gol în acel moment, primesc imediat o cameră cu vedere spre lac. Las bagajele și mă duc la malul mării. Aici lume relativ puțină, așa că după ce mă dau bine cu creme de protecție împotriva ultravioletelor puternice, mă arunc în valuri. Briza aduce spre mal apa înspumată amestecată cu un noian de alge. Așa resimt un fel de reîntoarcere la mama primară a vieții, pentru că știința de azi ne spune că viața a apărut pe Pământ mai întâi în apă.

După ceva timp de înot și plajă plec să caut ceva de mâncare. Mă opresc la un fel de autoservire unde zboară muștele în voie. Teama de pericolul infectării cu virusul ce bântuie azi sporește văzând că nu se respectă nici aici, mai deloc, normele de protecție. Pun pe tava de la linia autoservirii o ciorbă de vacuță și ies repede afară pentru a mă hrăni. Constat cu stupeoare că abia dacă sunt 2-3 bucățele de carne în acea zeamă străvezie făcută din cine știe ce conserve de legume uitate în vreun depozit. Și totuși această zeamă costă vreo 14 lei – cam cât un kilogram de brânză de pe aici de pe la noi.

A doua zi mă scol dis de dimineață în revărsatul zorilor și alerg vreo oră pe faleza pustie. Abia după vreo jumătate de oră apar niște seniori înfolfoliți care doreau să privească răsăritul soarelui din mare.

Treptat își fac apariția și alți curioși, dar mai nimeni nu aleargă, nu face mișcare. Aceasta arată că mulți oameni nu au înțeles că trupul nostru este făcut să meargă mult, să alerge, să inspire și să expire adânc aerul curat. Lipsește ceea ce cheamă cultura fizică, respectiv ansamblul de convingeri și practici care asigură buna funcționare a corpului. În zilele următoare observația mi se confirmă mereu. Mulți oameni nu știu sau nu vor să știe că aerosolii de iod de la malul mării sunt un puternic medicament împotriva virusului ucigaș iar alergarea, mersul desculț prin apă și nisip este unul din puternicele mijloace de relaxare, de dezintoxicare și călire a organismului. Dar probabil va trebui să mai treacă ceva timp pentru ca astfel de principii, de organizare și trăire a propriei vieți, să fie temeinic învățate.

COLEGIUL DE REDACȚIE:

Constantin DĂRVĂREANU, redactor șef
Nicolae VINȚANU, redactor șef adj.

Alina ȚICU, redactor

Cristian GRECOIU, redactor

Tel. 0744 656 726, e-mail: darvareanu@yahoo.com

NOVĂCEANUL

Publicație lunară tipărită cu sprijinul
Primăriei și Consiliului Local Novaci
și al obștilor de moșneni din Novaci,
Pociovaliștea și Cernădia

Pre-press & print:

Tipografia
ProdCom

S.C. TIPOGRAFIA PROD COM S.R.L.
Târgu-Jiu, Gorj, str. Lt. Col. Dumitru Petrescu, nr.20
Tel. 0253-212.991, Fax 0253-218.343
E-mail: tipografia.prodcom@gmail.com

Tehnoredactare:
RODICA TEIȘI